

Loonbedrijf A.A.M. van Leeuwen
André van Leeuwen
Kamerik (Utrecht)

“Bij ecologisch slootschonen heb je een goede machinist nodig.”

- De Hoeve 15, 3471 DE Kamerik
- Agrarische werkzaamheden, maaien en opruimen gras, bemesten, bespuiten
- Slootwerkzaamheden
- Ecologisch slootschonen

Het bedrijf

Loonbedrijf Van Leeuwen is een veertig jaar oud eenmansbedrijf dat zich voornamelijk richt op agrarische werkzaamheden in de melkveesector op de veengronden zoals het maaien van gras, het opruimen van gras, het bemesten van het land en bespuiten. Daarnaast houdt het bedrijf zich bezig met het op een ecologisch verantwoorde manier schonen van sloten.

Tot circa tien á vijftien jaar geleden moesten de sloten op last van het waterschap schoon zijn om de waterafvoer te garanderen. Ook de slootkanten moesten gemaaid worden. In toenemende mate ontstaat er bij boeren en waterschappen bewustwording om bij het slootschonen rekening te houden met de planten en dieren die in en langs de sloten leven.

Om op deze maatschappelijke trend in te springen heeft het bedrijf tien á vijftien jaar geleden een oude maaibalk met 3 meter werkbreedte omgebouwd en met een bandhark uitgerust zodat er een nieuwe machine ontstond: de Ecoreiniger.

Na het maaien wordt het maaisel uit de sloot en van de kant door de bandhark direct op het perceel gebracht, zodat het later al dan niet afgevoerd kan worden.

Interactie met de opdrachtgever

De samenwerking met de klant -Koos van der Laan (De Beekhoeve in Kamerik)- verloopt in goede harmonie. Het biologische melkveebedrijf van Koos bestaat uit 45 hectare eigen grond en 50 hectare pachtgrond, waarbij er veel sloten aanwezig zijn. “Omdat ik onder de vlag van de Agrarische Natuurvereniging Rijn Vecht en Venen aan natuurbeheer doe ben ik erg tevreden over de resultaten van het werk dat mijn loonwerker aflevert. Het voornaamste doel van agrarisch natuurbeheer is het verhogen van de biodiversiteit en het gebruik van deze machine draagt daar aan bij. De loonwerker is veel in het gebied aanwezig en geeft op eigen verantwoording aan welke sloten wel en niet gemaaid hoeven te worden en wat wel en niet nodig is. Sinds het gebruik van de Ecoreiniger is de soortenrijkdom op mijn percelen behoorlijk toegenomen. Doordat je niet jaarlijks alle sloten hoeft te maaien bespaar je ook kosten en wordt het subsidiegeld ook goed besteed. Hij denkt met je mee.”

Het resultaat

Nadat Van Leeuwen zich vijftien jaar geleden afvroeg waarom alle slootkanten altijd volledig kaal gemaakt moesten worden kwam hij op het idee om de slootkanten met een maaibalk te maaien in plaats van met een gangbare Hemos. "Ik zag dat bij elke maaibeurt het slootleven een enorme klap kreeg omdat een dergelijke maaier met grof geweld door de sloot en over de oever gaat. Het water was zwart en de dieren die het al overleefden en op de kant kwamen, werden dan alsnog vaak opgegeten door predatoren of omdat alle dekking weg was. Naast dat de biodiversiteit toeneemt, zijn er ook andere voordelen. De slootkanten worden steviger omdat planten beter kunnen wortelen waardoor koeien de oever minder uittrappen. Ook komt er minder tot geen bagger op de kant. Waterschappen leggen steeds meer de focus op het behoud van natuurwaarden. Hierdoor is het mogelijk om daar waar het kan, sloten minder frequent te maaien". De agrarische natuurvereniging is bezig om met de aangesloten boeren een slootbeheerplan te maken waarbij de oevers ook onderdeel zijn. Het streven is om zo min mogelijk in te grijpen in de natuur en niet meer te doen dan noodzakelijk is zonder de ontwatering te belemmeren. Elke sloot is maatwerk.

De investering

"Nadat ik had besloten om te gaan maaien met de maaibalk heb ik een aantal boeren bereid gevonden om te experimenteren. In het begin dacht ik dat je met hoge snelheid al maaiend langs de sloot kon rijden en dat het daarmee klaar was. Dat bleek echter niet het geval; het luistert heel nauw. Ook bleek dat er veel maaisel in de sloot achterbleef, wat slecht is voor de ontwatering en het slootleven. Om dat probleem op te lossen heb ik er, na mij goed georiënteerd te hebben, een bandhark achter geplaatst. De kosten voor het bouwen van een dergelijke machine zijn niet hoog. Ik heb vooral moeten investeren in het opdoen van ervaring om de machine goed te bedienen. De grond waarover je rijdt is niet gelijk (hobbelig) en je moet de maaibalk in de gaten houden qua hoogte en de hoek waarin deze in het water gaat. Tegelijkertijd moet je de bandhark volgen of deze het maaisel netjes afvoert en dat de draaisnelheid goed is zodat het maaisel op de juiste plek op de kant komt te liggen. Daarnaast wil je ook voorkomen dat er kale plekken ontstaan omdat je de vegetatie (stoppels) wilt laten staan. Je moet dus constant de machine aanpassen. Een nadeel van de huidige machine is dat het veel onderhoud vergt. Na een dag maaien moet je de messen slijpen, de aandrijfband stellen en na honderd draaiuren is deze versleten en moet deze vervangen worden. Om het onderhoudsprobleem te verminderen ben ik bezig om de machine te professionaliseren en ben ik in overleg met een Duitse fabrikant om een nieuwe, onderhoudsvriendelijkere machine te laten bouwen. De machine mag ook niet te zwaar zijn omdat ik uitsluitend op veengrond werk en de bodem intact wil laten. Het zal een investering worden van circa 25.000 euro. De planning is dat ik er in 2021 mee kan beginnen te maaien."

De omgeving en de toekomst

"Ik verwacht dat het gebruik van Hemos steeds minder zal worden vanwege de enorme negatieve impact op het slootleven. Ik merk dat steeds meer boeren voor ecologisch slootschonen kiezen omdat ze bij collega's zien dat het vele positieve effecten heeft. De klanten komen vanzelf naar mij toe, mond op mond reclame. Ik heb klanten die twintig jaar de slootkanten met Hemos hebben laten maaien en sinds ik deze machine heb zijn overgestapt naar mijn bedrijf. Ik adviseer je om je bij de machinekeuze af te vragen wat de (on)mogelijkheden zijn. Ik gebruik mijn machine uitsluitend op veengrond, maar heeft het op kleigrond ook zin? Staar je niet blind op zaken als het goedkoopste uurtarief, of -omdat het klaarblijkelijk zo moet- meegaan in de schaalvergroting. Hou niet vast aan denkbeelden van dertig, veertig jaar geleden. Wees inventief en kijk waar de behoeftes van de klant liggen.

Ik heb de weg ingeslagen van ecologisch slootreinigen omdat ik vind dat we de aardbol hebben 'gekregen' om op te werken en van te leven. We moeten ons inzetten voor een duurzame toekomst zodat onze kinderen en kleinkinderen dat ook kunnen blijven doen".

Vraag: Zou jij het aandurven om te investeren in een Ecoreiniger of soortgelijke machine?
